

De les ficcions a les accions

Walter Lippmann (*Public opinion*, 1922) assenyalava com un greu problema de la democràcia que mai no s'hagués plantejat seriosament la falta de correspondència entre la realitat i les imatges mentals que els individus ens en fem. Per això va estudiar, amb un resultat discutible, la funció dels mitjans de comunicació com a fonament del sistema democràtic. Encara avui, gairebé un segle després, en l'àmbit acadèmic ressona el *debat* entre Lippmann i el filòsof John Dewey sobre el paper mediador del periodisme entre les minories dirigents i el públic. Tot i la inspiració elitista i paternalista de les posicions de Lippmann, les seves aportacions més agudes van quedar incorporades, i en bona mesura superades, per la progressiva adopció de les teories de la "construcció social de la realitat". Tanmateix, la preocupació de Lippmann per establir una clara distinció entre els entorns reals de les nostres actuacions i els "pseudo-entorns" generats per les nostres ficcions, contenen propostes de reflexió interessants.

El 9 de novembre el catalanisme conseqüent anirà a votar. Amb més o menys entusiasme i convicció, però *participarà*. Després d'una sèrie de mobilitzacions multitudinàries exemplars i reeixides, els seus protagonistes no permetran que una decisió particular, precipitada i no consensuada distorsioni aquell patrimoni. El catalanisme no es pot permetre un fiasco, i el 9-N no ho serà. L'objectiu d'obtenir un mandat democràtic

popular –entorn real inicial de referència– ha quedat abandonat per l'amenaça d'una legalitat imposada que el Govern i el president no han volgut desobeir. Per ocupar el buit resultant, han recorregut a la construcció d'un pseudoentorn d'una alta càrrega simbòlica que s'ofereix com a succedani "possible" i "viable" –no acaba de desobeir; no genera mandat democràtic– del referèndum i de la consulta que no podran ser. En la proposta participativa de 9-N que ha posat en marxa el president Mas hi coincideixen, d'una banda, el gest de denúncia de les greus limitacions de la democràcia espanyola davant de l'opinió pública internacional, i de l'altra, l'ocàs d'unes ficcions sobre la sobirania catalana que ja només poden ser acceptades com l'última gran representació dramàtica abans d'abandonar, definitivament, les fic-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

cions i canviar-les per accions que tinguin conseqüències immediates.

El 9-N no serà el que estava previst en els pactes previs d'unitat, però serà. El 9-N original era la plataforma per a una unitat d'acció, mentre es mantinguessin els acords i compromisos. Hauria calgut demostrar que, legalitat imposada a banda, s'havia fet tot el que calia per part de tothom, i que tot estava a punt. No ha estat així. El nou 9-N serà, doncs, una nova mobilització; l'última abans de la proclamació. El nou 9-N serà una nova i darrera prova de paciència i disciplina ciutadanes. Serà, potser, un homenatge a persones i formacions que, en temps molt difícils, van saber i han sabut construir el nou entorn i fer possible el canvi. Però, en qualsevol cas, serà el tancament d'un cicle. El seu acte final. Ja no hi ha d'haver més simulacres. Ja no valdrà

més fer veure que som, però acceptar no ser; o comportar-nos com si fóssim una cosa diferent de la que som. Etapa closa. I, per acomiadar-la bé, hem de saber quin, quan i com serà el començament de l'etapa nova. La dels fets i les accions decidides. La de mesurar immediatament el suport social i la correlació de forces. La de l'obediència estricta a la voluntat majoritària que s'hagi configurat. I, si és el cas, la del trencament institucional amb l'Estat que ens ha sistemàticament maltractat i restringit les llibertats. La de la proclamació –si és el cas– de la independència. La del procés constituent. La de la construcció de l'estat. La de les mesures de regeneració democràtica i de transformació social. L'etapa del subjecte polític amb tots els atributs.

La ciutadania garantirà l'èxit del 9-N, però ja hem de saber-nos convocats a l'acció autèntica. Perquè el 9-N sigui la festa cívica de clausura de la dependència autonòmica, president, hem de saber quan seran les eleccions. La data de les eleccions que han de donar resposta efectiva a les preguntes decisives que mai no ens hem pogut formular. El dia que podrem mesurar forces i consciències. El del punt d'inflexió. El salt democràtic.

I, amb l'estímul de saber quan podrem encetar una trajectòria històrica sobirana sobre unes bases i principis nous, que cadascú vagi explicant quin és el seu projecte, quines són les seves prioritats; quina mena d'objectius vol compartir; quina mena de compromisos i contractes de participació ens ofereix. Es fa llarg esperar.

Lippmann va denunciar la falta de correspondència entre la realitat i les imatges mentals que els individus ens en fem

ARIANNE FABER

El sobiranisme ha de saber quan començarà l'etapa de l'obediència estricta a la voluntat majoritària que s'hagi configurat